

Memòria de les prospeccions arqueològiques a Can Bonells

Eduard Sánchez i Campoy

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

SUMARI

	Pàg.
1. EL JACIMENT.....	3
1.1. SITUACIÓ.....	4
1.2. MOTIUS PER A UNA INTERVENCIÓ.....	4
1.3. CONTEXT ARQUEOLÒGIC.....	5
2. L'EXCAVACIÓ.....	6
3. DESCRIPCIÓ DE LES RESTES.....	8
3.1. QUADRE A-1.....	9
3.1.1. Estratigrafia.....	9
3.1.2. Sitja 3.....	9
3.2. QUADRE P-2.....	11
3.2.1. Estratigrafia.....	11
3.2.2. Sitja 1.....	12
3.3. QUADRES F, G, H, I.....	15
3.3.1. Descripció de les restes.....	15
3.3.2. Interpretació provisional.....	17
3.3.3. Notes sobre el material ceràmic.....	19
4. CONCLUSIONS PROVISIONALS.....	22
4.1. CRONOLOGIA.....	23
4.2. TIPUS D'ASSENTAMENT.....	23
4.3. CAN BONELLS EN EL CONTEXT DE LA IBERITZACIÓ AL BERGUEDA....	23
5. ANNEX. ESTUDI DE LA FAUNA.....	26
6. INVENTARI DELS MATERIALS.....	37

1. EL JACIMENT

1. EL JACIMENT

1.1. SITUACIÓ.

El jaciment que aquí presentem fou posat al descobert no fa massa anys en fer-se una extracció de graves en la partida de Can Bonells, propietat del Sr. Antoni d'Oriola, que es troba situada en el terme municipal de Sta. Mª de Merlès i a uns 150 m. de la ribera esquerra de la riera del mateix nom (coneguda també amb el nom de riu Adest).

Tanmateix la localització i valoració del lloc com d'interès arqueològic solament ha estat possible gràcies a les tasques de prospecció superficial que espontàniament realitza el Sr. Martí Vilarrasa de Puig-Reig per la zona, el qual donà avís al Servei d'Arqueologia de la presència de tres sitges seccionades verticalment en l'esmentada finca.

L'accés al punt exacte de la troballa no presenta cap dificultat, ja que s'hi pot arribar amb automòbil per una pista sense asfaltar que arrenca del mateix creuament on conflueixen les carreteres procedents de Vic, Gironella i Puig-Reig. En el citat creuament trobem, el conegut pont de Vilalta sobre la riera de Merlès, l'hostal de St. Cristòfol enfront del qual i en direcció sud (en el Km. 37 de la carretera de Vic a Gironella) s'inicia la pista que mena després d'uns 150 metres a la gravera on es troba el jaciment que ens ocupa (Coordenades: 42° 1' 8" lat. N. / 1° 59' 38" long. E.).

1.2. MOTIUS PER A UNA INTERVENCIÓ.

L'extracció de graves es realitzà en la part de ponent d'un camp de conreu, anivellat no fa gaire anys, produint un tall longitudinal en sentit NE-SO aproximadament, on s'hi podien observar tres sitges, alguns murs seccionats i edificats sobre un enllosat d'almenys 16 m. de llargària, tot plegat fonamentat directament sobre la terrassa quaternària de graves que en algun punt es veia rebaixada artificialment formant nivells diferents.

Assabentat el Servei d'arqueologia de la troballa i de les característiques d'aquesta, es decidí una actuació d'urgència encaminada als següents objectius:

1. Salvament i estudi de les tres sitges localitzades i dels seus respectius continguts per tal de no perdre la informació que poguessin fornir.
2. Delimitació de l'àrea arqueològica.
3. Preservació del jaciment per a una futura intervenció.

4. Prospeccionar el lloc per tal de fer una primera valoració de l'estat de conservació, cronologia i interès general del jaciment.

1.3. CONTEXT ARQUEOLÒGIC

Un dels motius d'interès del recentment descobert jaciment de Can Bonells radica en la seva singularitat com a estació d'època ibèrica. El poblament protohistòric del Berguedà i Lluçanès és quasi totalment desconegut. El Bronze Final corresponent als temps proto-ibèrics en la comarca hi està representat pel poblat de St. Pau de Pinós¹ situat en el mateix terme de Merlès i excavat a començaments de segle per Mn. Serra i Vilaró, datable en els segles IX-VII a. C.². Pel que fa a la plena època ibèrica solament era conegut un estrat d'ocupació a la Canal dels Avellaners³ (Berga) amb materials corresponents als segles IV-II a. C., el suposat poblat ibèric de Camp Maurí que a la llum dels coneixements actuals podem afirmar que és d'època medieval⁴, i el poblat de St. Miquel de Sorba en un contexte geogràfic més proper al Solsonès⁵. En aquest estat de coneixement, molts investigadors dedicats al període ibèric feien la consideració que el berguedà no s'iberitzava i fins i tot la romanització era considerada tardana. Era en definitiva una àrea geogràfica amb una evolució força paral·lela a la documentada per a la Cerdanya.

Per tant la troballa del petit assentament de Can Bonells pren importància en un contexte geogràfic i arqueològic on la iberització ens era fins ara desconeguda.

1. SERRA VILARÓ, J.: "Troballa prehistòrica a Merlès", A.I.E.C. Vol. VI, Barcelona, 1916-20.

2. CURA, M. i ROVIRA, J.: "Consideracions sobre el poblat del Bronze Final de Merlès (St. Pau de Pinós-Barcelona)", *Cypselis*, 1, Girona, 1976.

3. CARRERAS, J.: "L'estratigrafia arqueològica de la Canal dels Avellaners", *XXIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos* Juny del 1979.

4. CASTILLO, A. i RIU, M.: "El poblado bergistano de Camp Maurí" *VII Congreso Arqueológico Nacional*, Barcelona, 1961. Zaragoza, 1962. La revisió feta recentment per mi mateix dels materials conservats als museu de Berga, m'ha fet confirmar la idea de que el poblat de Camp Maurí és d'època medieval. Solament s'hi van trobar tres fragments de ceràmica campaniana rodada, la qual cosa no justifica una cronologia antiga, ja que totes les altres ceràmiques es poden qualificar com Alt Medievals.

5. SERRA VILARÓ, J.: "Poblado ibérico en San Miquel de Sorba". *J.S.E.A.* Madrid, 1922.

2. L' EXCAVACIÓ

2. L'EXCAVACIÓ

Els sondejors realitzats a la partida de Can Bonells tenien dos objectius inicials pel que fa al treball de camp:

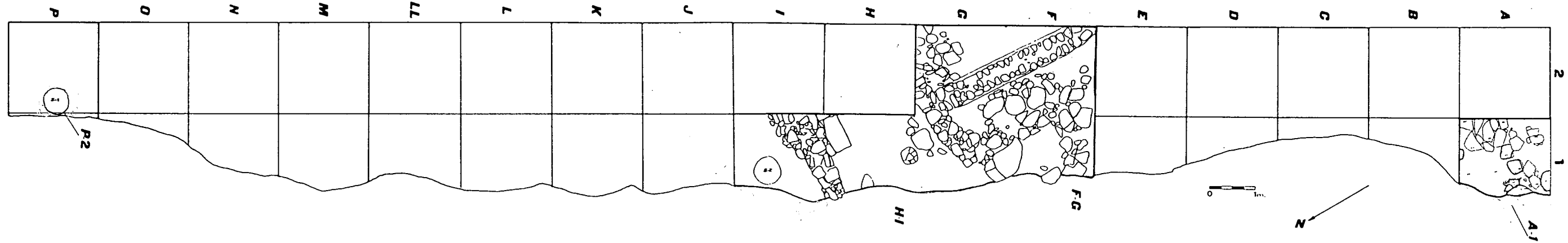
- a) Delimitar el jaciment horitzontalment.
- b) Conèixer les característiques de l'assentament.

Així entre els dies 15 de maig i 15 de juny del 1986, es van realitzar els treballs de prospecció que van seguir les següents etapes:

- 1-Desbrossament superior i neteja del tall produït per l'extracció de graves.
- 2-Topografia i quadriculació de l'espai susceptible de ser prospectat.
- 3-Excavació dels quadres (de 2 x 2 m.) corresponents a la part superior de les tres sitges conegudes (quadres A-1, I-1 i P-2)
- 4-Excavació dels quadres F-1, F-2, G-1, G-2, H-1, I-1 corresponents a l'àrea d'un enllosat i murs observats en el tall.
- 5-Excavació de les sitges.

La delimitació horitzontal màxima ja ens venia donada en sentit NO-SE pel tall en la gravera, ja que com hem dit més amunt s'hi observaven restes. En sentit NE el jaciment havia estat destruït. En sentit SO la delimitació s'observava per l'aflorament de graves durant els treballs agrícoles. Així teníem una zona prospectable de 44 x 20 metres i per tant un jaciment d'extensió inferior als 1000 m², que tractant-se d'un assentament de cronologia ibèrica es pot considerar petit.

Prèviament a l'excavació de les sitges es van excavar els quadres superiors per tal de relacionar-les amb el conjunt del jaciment. Així, com veurem en el següent capítol, la descripció de les restes localitzades la farem en tres parts: Quadre A-1 (sitja 3), quadre P-2 (Sitja 1) i quadres F, G, H, I corresponents a la sitja 2 i a les restes arquitectòniques.

PLANTA GENERAL DELS SONDEJOS REALITZATS A CAN BONELLS

3. DESCRIPCIÓ DE LES RESTES

3. DESCRIPCIÓ DE LES RESTES

3.1. QUADRE A-1.

3.1.1. ESTRATIGRAFIA.

El quadre A-1 és el situat més al sud de l'espai prospectat. S'hi pogueren observar tres estrats i una sitja.

ESTRAT 1. De potència molt variable (entre 10 i 35 cm.). Correspon a terra de conreu que fou sobreposada en el moment de reestructuració dels camps. Sense interès remarcable.

ESTRAT 2. De 50 cm de potència. Correspon al nivell d'abandonament format per terres i runes. Hi vam trobar junt amb les pedres caigudes, restes de tàpia, fragments de fang sec amb impromptes vegetals, terracuita, ceràmica a torn i feta a mà i un gran molí barquiforme. La fiabilitat estratigràfica d'aquest nivell és mínima degut a l'alteració provocada per les grans arrels d'un roure situat al costat. Les runes trobades aquí deurien haver caigut sobre l'estrat 3. Nosaltres les hem trobat uns centímetres per sobre de l'estrat inferior degut a l'acció de les arrels esmentades més amunt.

ESTRAT 3. Correspon a un enllosat molt deteriorat i amb forts desnivells. Hi havia algun fragment informe de ceràmica que no ens aclareix res. Finalment en la base d'aquest estrat trobem la boca de la sitja 3, amb la tapadora encaixada i fragmentada.

3.1.2. SITJA 3.

Hi hem pogut detectar-hi quatre nivells diferents de farciment. S'observava el con de dejecció produït per l'abocament de deixalles des de l'exterior. Es conservava en la seva mínima expressió. No hi vàrem detectar cap sistema de recubriment de les parets. L'alçada total de la sitja és de 215 cm. i el diàmetre màxim 190 cm.. L'obertura de la boca és de 70 cm.

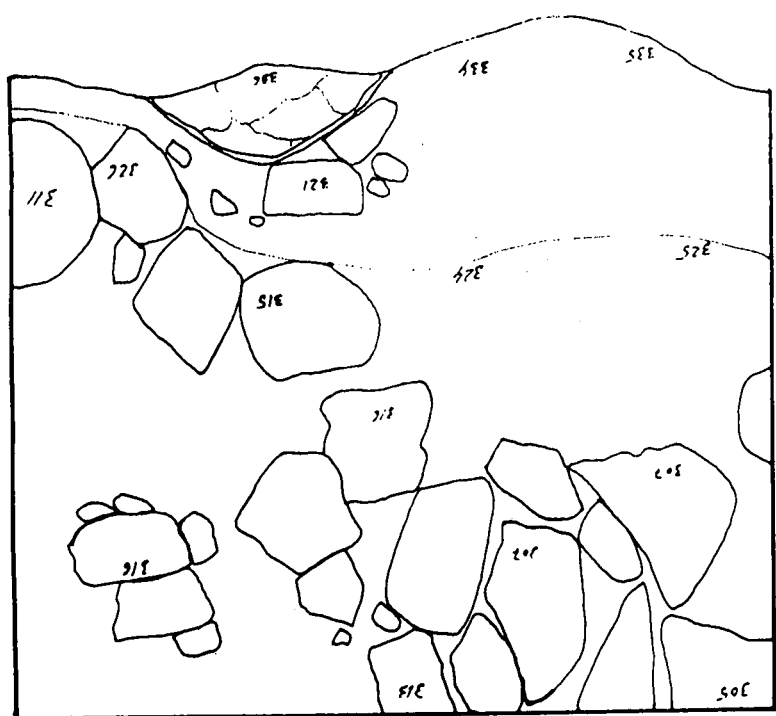
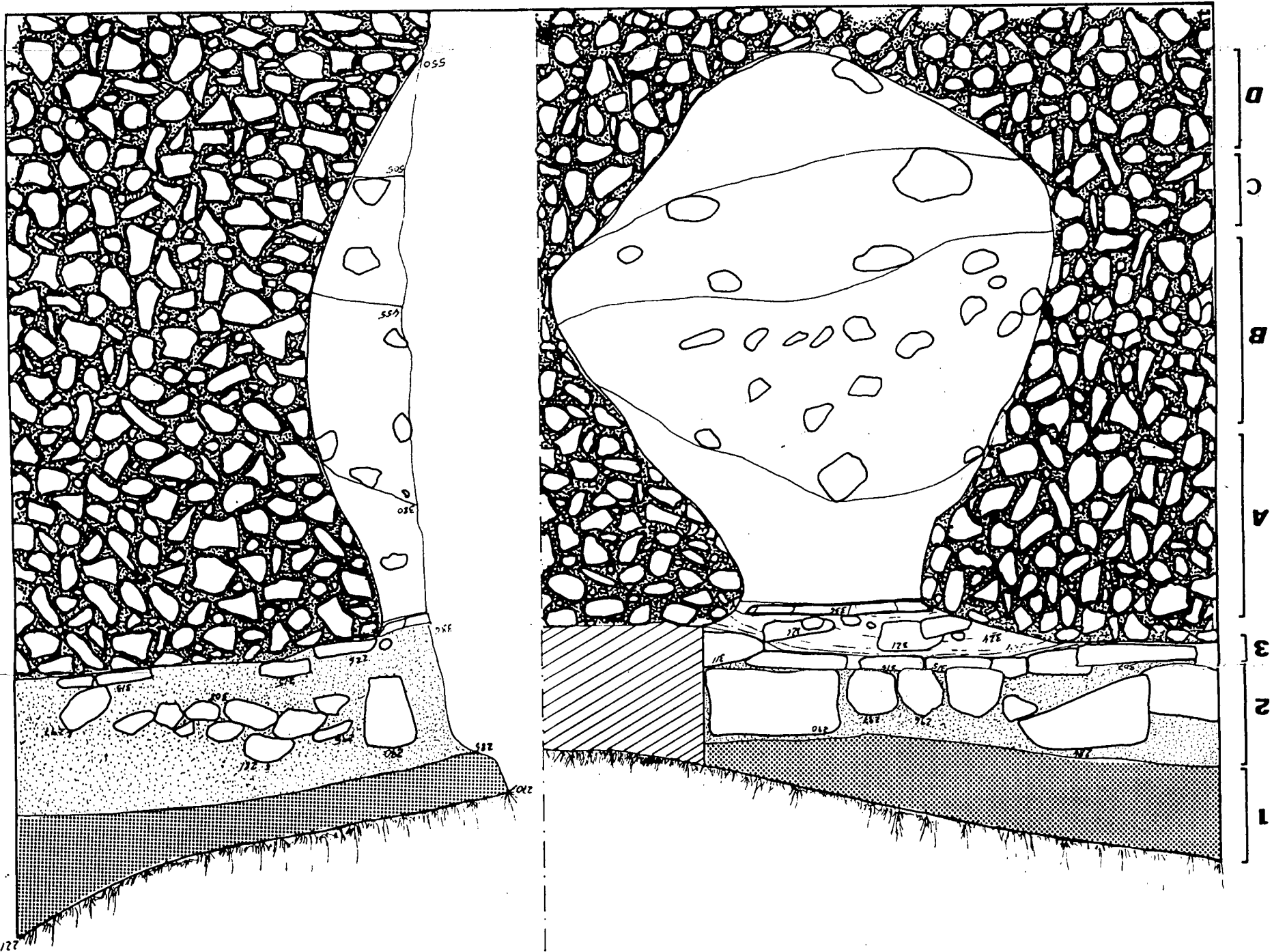
NIVELL A. Nivell de colmatació produït de forma expressa ja que tenia la llosa de tapadora de la sitja ben ajustada. Han aparegut solament tres fragments ceràmics entre els que destaca una vora del tipus "coll d'ànec".

NIVELL B. Era el de més potència, practicamente estèril, solament contenia alguns fragments ceràmics, i carbons dispersos. Estava compost principalment per còdols i terres.

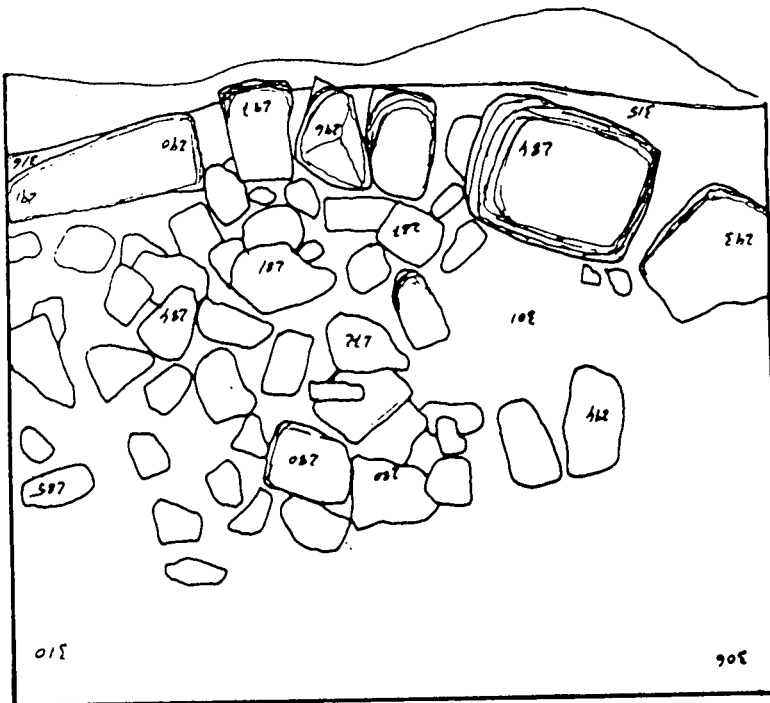
- 1. Estrat vegetal superficial.
- 2. Nivell d'enderroc i terra molt alterat per les arrels del l'arbre.
- 3. Enllosat.
- A. Nivell de colmatació de la sitja
- B. Terres, pedres i carbons dispersos.
- C. Terres cremades, cendres, carbons, tàpia, ceràmica i Ossos fauna.
- D. Cendres, carbons, ceràmica.

SECCIO DEL QUADRE A-1 SITJA 3

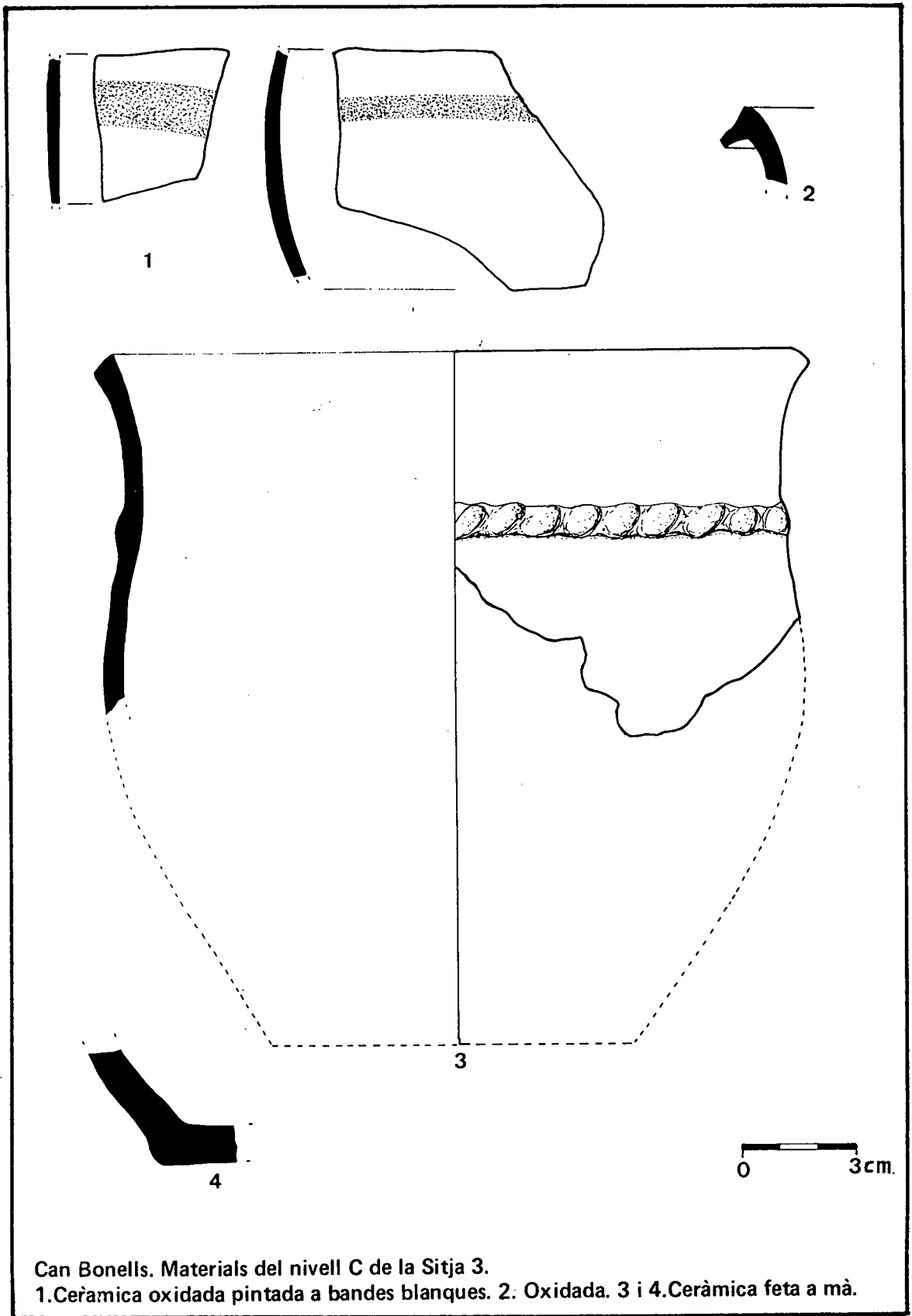
Escala 1:20

PLANTA DE L'ESTRAT 3

PLANTA DE L'ESTRAT 2

Can Bonells. Materials del nivell C de la Sitja 3.
1. Ceràmica oxidada pintada a bandes blanques. 2. Oxidada. 3 i 4. Ceràmica feta a mà.

NIVELL C. és el de més interès ja que estava format per restes procedents de fogars, amb argiles cremades, cendres, carbons, fragments de tàpia, ossos d'ovicàpid, bou i conill, i ceràmica entre la que destaca part d'una olla feta a mà del tipus "perfil en S", i especialment fragments d'una gerra de forma indeterminada decorada amb bandes blanques pintades sobre engalba vermella.

NIVELL D. Format per terres amb cendres. Un fragment de terrissa feta a mà i restes d'ossos d'ovicàpid.

Sitja 3.

CRONOLOGIA. És molt difícil donar una datació per al farciment posterior a la amortització de la sitja. Solament disposem de dos elements d'arcaicitat, una vora del tipus "coll d'ànec" i el vas pintat a bandes que ens pot orientar vers una cronologia de segle V a. C. o IV com a molt tardà.

3.2. QUADRE P-2.

3.2.1. ESTRATIGRAFIA.

El quadre P-2 és el situat més al nord de la zona prospectada. S'hi han excavat tres estrats i la sitja 1.

ESTRAT 1. Té una potència mitjana de 45 cm. És totalment estèril arqueològicament i correspon a la terra de conreu.

ESTRAT 2. Nivell de terra argilosa, amb alguns fragments de terrissa ibèrica i sense restes de cap altre tipus. Aquest estrat se sobreposa a un nivell d'argiles i graves fines decantades de formació quaternària.

3.2.2. SITJA 1.

S'hi diferenciaven tres nivells de reompliment molt compactes i homogenis. S'hi observava el con de dejecció. S'en conservava dues terceres parts. No tenia cap sistema de recubriment de les parets que són molt irregulars ja que la sitja està excavada directament en la terrassa de grava. L'alçada total és de 230 cm. i el diàmetre màxim de 130 cm. La boca amida 50 cm. de diàmetre.

NIVELL A. Nivell de colmatació constituït per argiles molt compactes i amb molt poques restes orgàniques. S'hi han trobat únicament escassos fragments de ceràmica i un tros de gabinet de sílex.

NIVELL B. Ocupava quasi tota la sitja. Format per terres, pedres, restes de carbons terrissa feta a mà, grisa a torn i oxidada ibèrica a més d'algun fragment d'os.

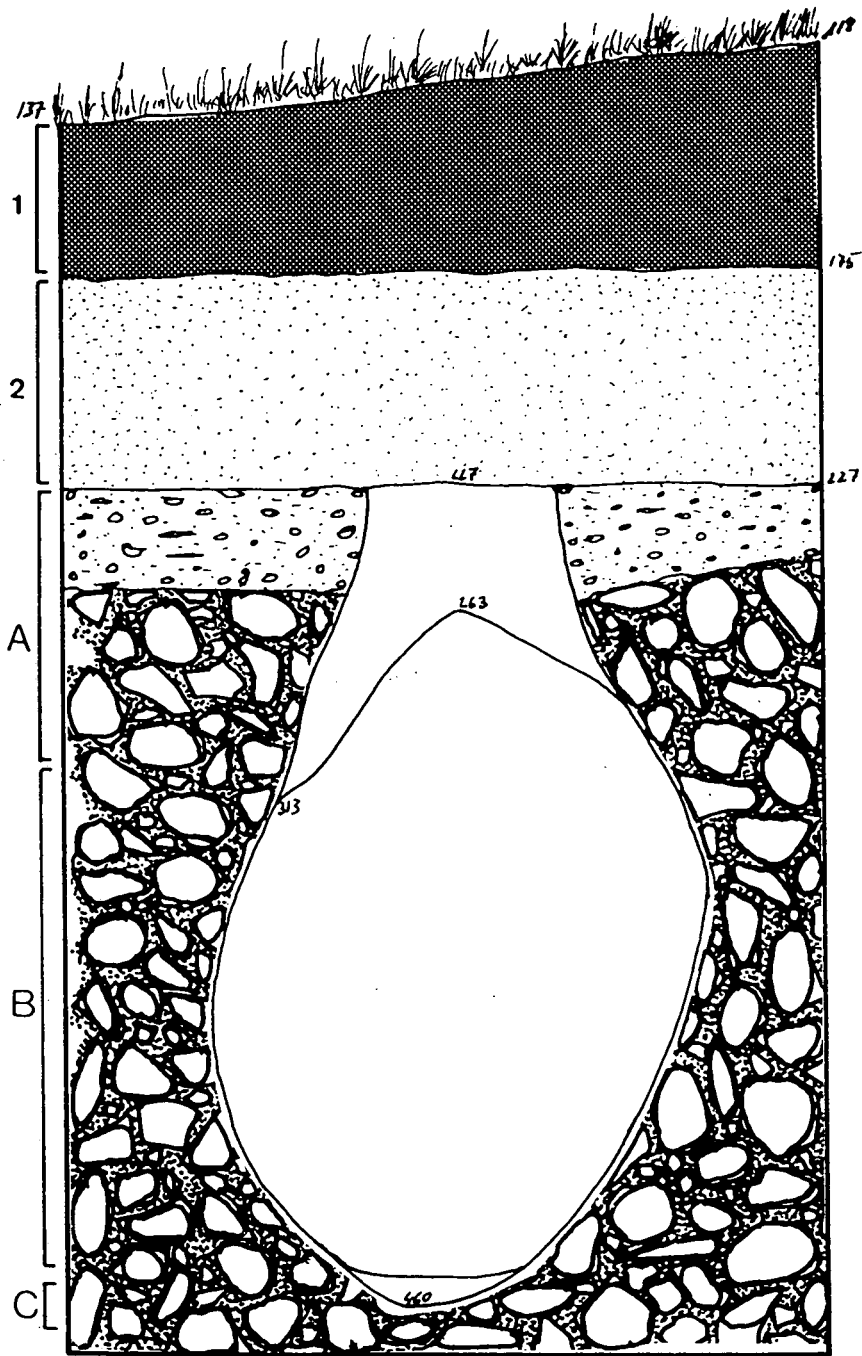
NIVELL C. Es tracta del fons de la sitja on hi havia una lloseta circular de 35 cm. de diàmetre (que no pot correspondre a la tapadora de la sitja), sobre la qual hi havia una gran concentració de

restes de conill salvatge (veure estudi de la fauna) corresponents a 27 individus entre els que predominen els joves. Algun dels conills fou trobat en connexió anatòmica. Aquest nivell creiem que correspon a una intrusió produïda pels conills al construir-se el seu cau. Aquests deuriem morir o per enfermetat o per ensorrament del cau. Ens és impossible saber la cronologia d'aquest nivell.

Finalment hem de dir que no tenim cap element que ens permeti concretar la cronologia de l'amortització de la sitja, més enllà de l'ample període ibèric.

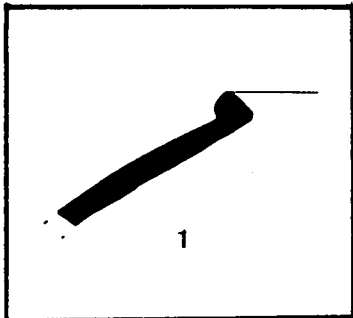
Sitja 1.

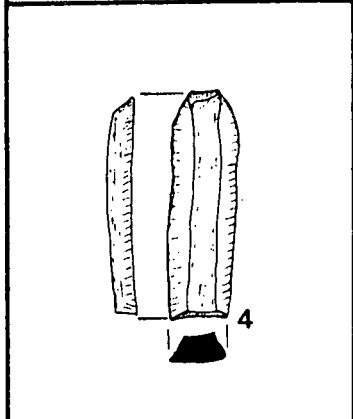
SECCIO DEL QUADRE P-2 i SITJA 1

1:20

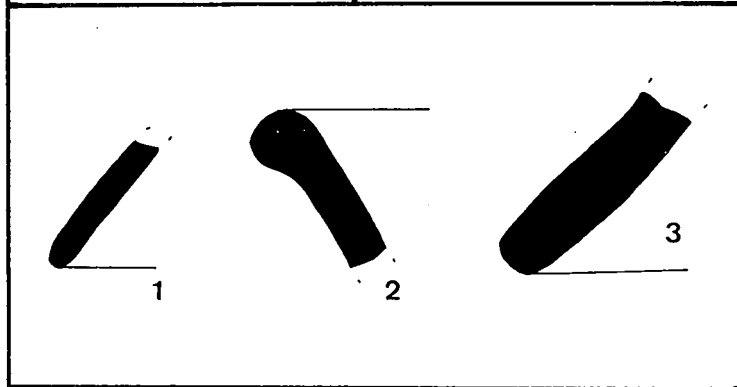
- 1. Estrat vegetal superficial.
- 2. Estrat d'argiles.
- A. Nivell de colmatació de la sitja.
- B. Nivell de farciment amb terres.
- C. Nivell de fauna (conills).

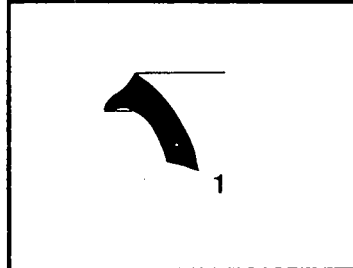
Can Bonells.
Quadre P-2. Estrat 2. Ceràmica oxidada ibèrica.

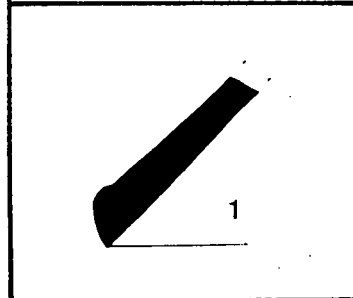
Sitja 1. Nivell A. Silex.

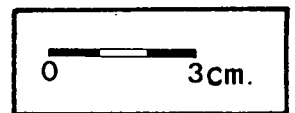
Sitja 1. Nivell B. Ceràmica feta a mà.

Sitja 3. Nivell A. Oxidada ibèrica.

Sitja 3. Nivell D. Ceràmica feta a mà.

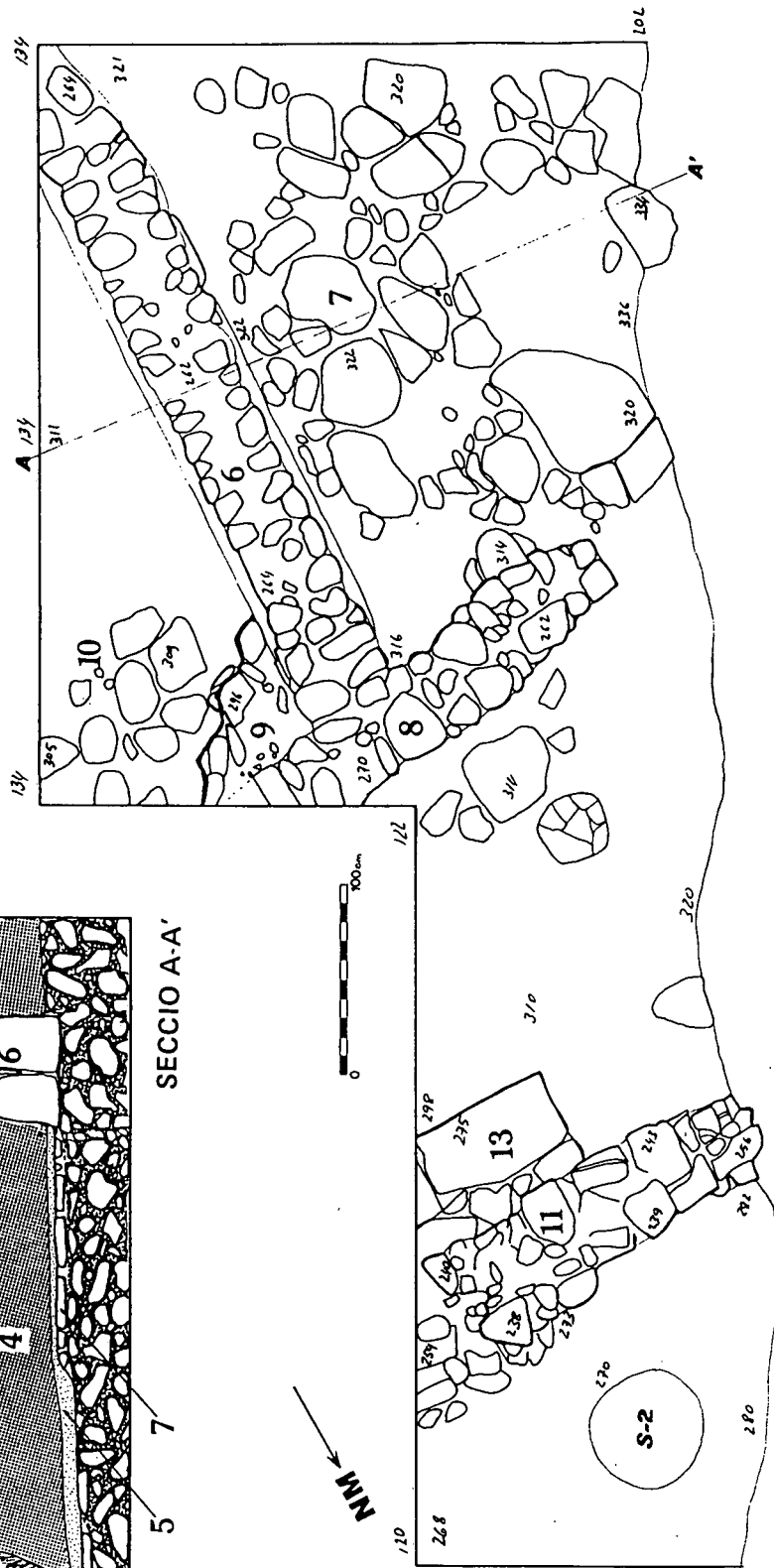
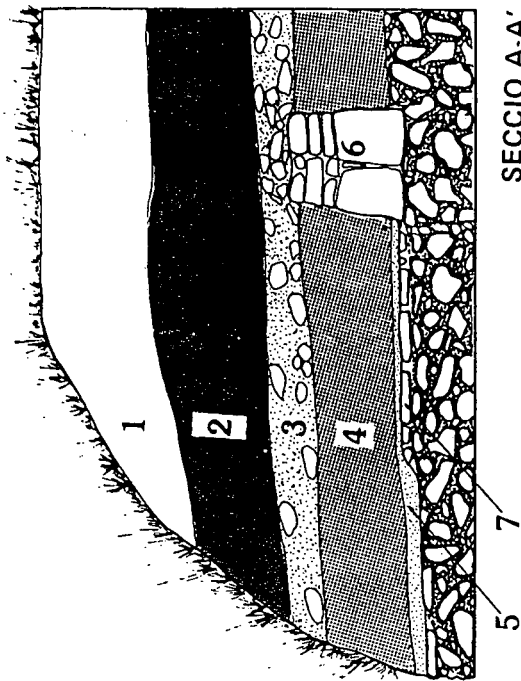

3.3. QUADRES F, G, H, I.

Són els quadres situats en la part central del jaciment on s'hi han trobat a més de la sitja 2, restes arquitectòniques i de pavimentació, amb una estratigrafia força clara.

3.3.1. DESCRIPCIÓ DE LES RESTES.

1. Estrat de terra de conreu de 47 cm de potència mitja.
2. Estrat de terres argiloses probablement aportades en anivellaments moderns per al conreu. Contenia alguns fragments informes i rodats de ceràmica feta a torn. 50 cm. de potència mitja.
3. Nivell de terra tenyida per acció de les cendres i carbons en ella contenida. Amb moltes restes vegetals, cendres disperses, amb restes de tàpia o fang secat al sol, terra cremada i còdols de mida mitjana. Conté ceràmica feta a torn i a mà ibèrica a més d'alguns fragments de terrissa àtica (un dels quals té el vernís vermell) i gotes de bronze procedents de la fundició de metalls. Té una potència de 30 a 40 cm. Cobreix la totalitat del jaciment, havent-se format sobre un estrat anterior que cubria l'ocupació més antiga (UE-4).
4. Estrat de llims aportats per les aigües procedents dels pendents colaterals. Té una potència que arriba als 50 cm. és molt homogeni degut a la seva formació per decantació. Conté poc material arqueològic, trobant-se aquest en la seva part inferior molt fragmentat. L'únic element que ens ofereix una orientació cronològica és la presència de ceràmica àtica datable en el segle IV a. C. Ocupa l'interior i l'exterior dels diferents àmbits localitzats fins al moment. La ceràmica indígena correspon a ceràmica feta a mà, oxidada i algun fragment de grisa.
5. Estrat que se sobreposa a l'enllosat exterior (UE-7) format per un nivell de 4 cm de potència compost d'argiles, tenyit per una dispersió de cedres. Sense materials arqueològics. Deuria haver-se format durant la 1ª ocupació del lloc ja que estava cobert per la UE-4.
6. Sòcol de pedra de 60 cm. d'alçada i 60 cm. d'amplada de base, corresponent a un mur del qual a desaparegut la part alta de tàpia. És de secció cònica i està fet amb còdols lligats amb fang. Orientat N-S. Està lligat amb la UE-8 (mur E-O).
7. Enllosat exterior sobreposat a la grava natural del lloc un cop rebaixada i anivellada.
8. Mur orientat E-O. De factura similar al mur 6 però molt més mal conservat.

PLANTA DE LES RESTES CORRESPONENTS ALS QUADRES F-G-H-I.

9. Raconera interior construïda en l'angle NO de l'habitació excavada.
10. Conjunt de petites lloses situades entorn de la raconera i encaixades en posició horitzontal en el sòl de grava.
11. Mur orientat E-O paral·lel al mur 8. Molt deteriorat. De tècnica similar als altres.
12. Estrat d'argiles decantades igual a la UE-4. Format en l'àmbit creat entre els murs 8 i 11. Materials consistents en pocs fragments de ceràmica feta a torn i fragments fets a mà. correspon al quadre H.
13. Enllosat adossat al mur 11.
14. Estrat d'argiles decantades igual a les UE-4 i 12. Materials similars. Correspon al quadre I.
15. Contingut de la sitja nº 2 situada en l'habitació 3. Fou trobada quasi buida amb alguns fragments informes de ceràmica i la tapadora caiguda al fons. Aquesta té un diàmetre de 47 cm.
16. Estructura de la sitja nº 2, excavada en la gravera. Té 200 cm d'alçada, 140 de diàmetre màxim i 50 cm. d'amplada de boca.

3.3.2. INTERPRETACIÓ PROVISIONAL

Les restes arquitectòniques detallades més amunt es poden considerar en un bon estat de conservació, especialment el mur 6. Tanmateix tenim la impressió que foren arrencades pedres per a utilitzar en altres construccions, com podem observar en l'enllosat adossat al mur 11 que potser deuria continuar en tota l'habitació. L'enllosat 7 fou construït anterior o paral·lelament als murs, ja que en algun cas aquests estan edificats sobre d'aquell. La raconera ens demostra que estem en un interior i l'enllosat correspondria a un exterior. La sitja 2 pot estar englobada en un interior.

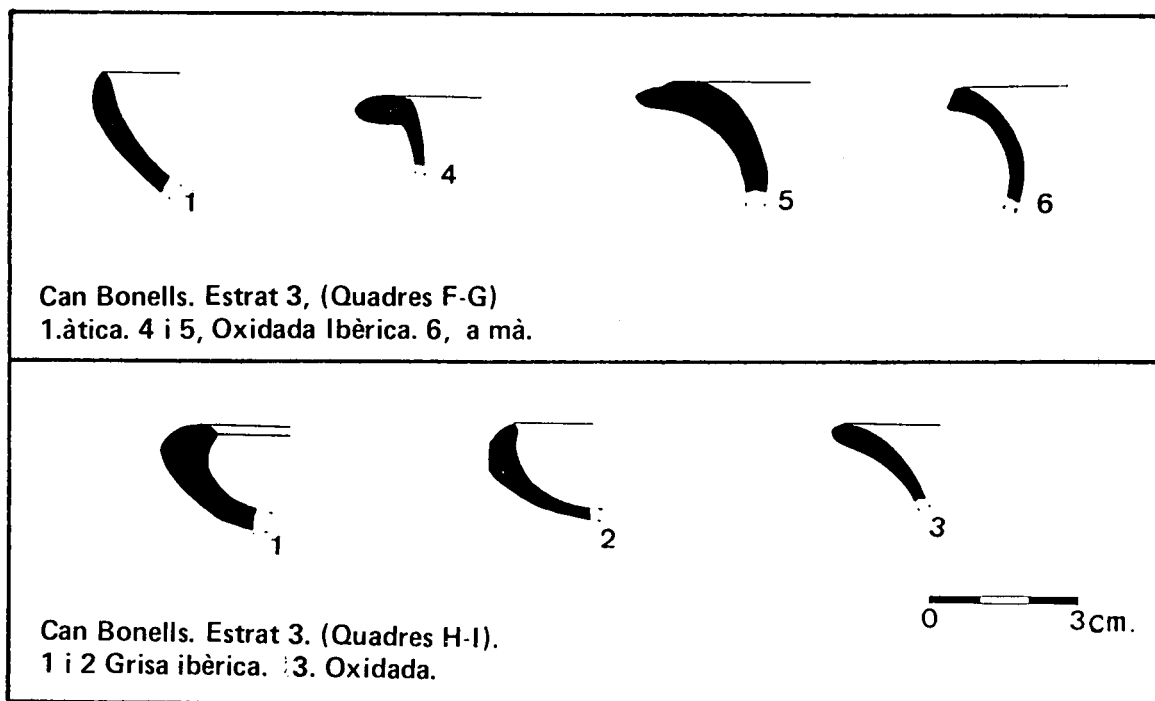
La dinàmica estratigràfica ens indica al menys dos moments d'ocupació. El primer correspon a les restes arquitectòniques descrites i que per la ceràmica àtica es pot datar en un moment indeterminat del segle IV a. C. Les construccions que tractem foren abandonades en molt bon estat de conservació, ja que no s'ha trobat restes d'enrunament sobre el sòl de les habitacions i les troballes ceràmiques són molt escadusseres. Sobre l'enllosat 7 trobem una petita capa constituïda per l'estrat 5 que es deuria formar ja durant el període d'ocupació. Posteriorment fou abandonat el lloc sobreposant-se un estrat format per argiles aportades per les aigües, entre les quals si sedimentaren restes de terrissa (estrat 4). Potser en aquesta etapa caiguè la coberta de tipus vegetal, però no pas les parets de tàpia ni els sòcols de pedra. Sembla que l'estrat 3 es formà per la caiguda de les parets de tàpia paral·lelament a a la sobreposició de gran quantitat de cendres i terra cremada

« Vista vertical
de les restes
dels quadres
F-G

Vista horitzon-
tal de les restes
dels quadres F-G.

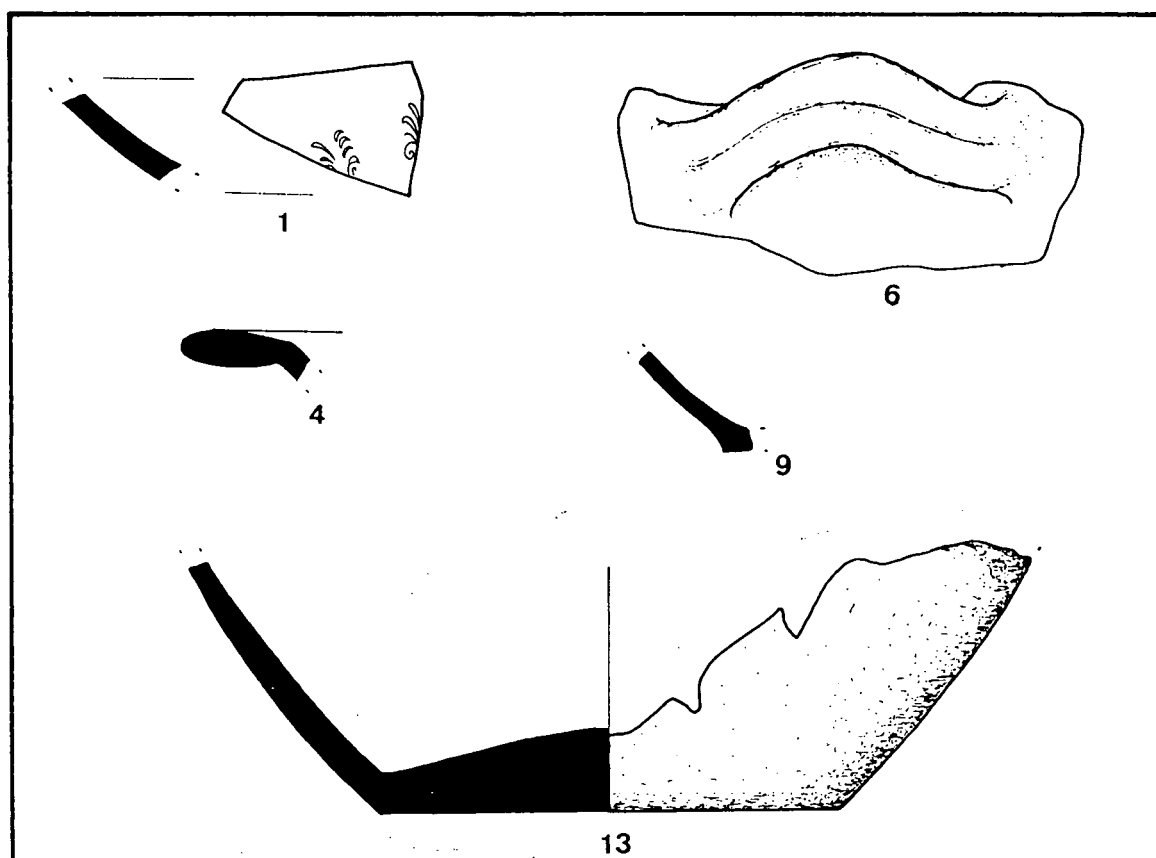
procedent d'algun punt indeterminat fins al moment. Es pot postular que aquest estrat correspongui a una segona ocupació, també durant el segle IV (per la ceràmica àtica trobada), que deuria aprofitar les encara existents estructures anteriors parcialment soterrades per l'acció ràpida de les aigües, aportadores del sediment d'un entorn on l'escassetat de vegetació (hem de pensar que en aquell moment afloraven les capes de graves i llims quaternaris que no permetien la constitució d'una capa vegetal gaire espessa), facilitava la ràpida aportació de terres llimoses. Aquesta segona ocupació podria haver finalitzat hipotèticament amb un incendi la qual cosa explicaria la formació de l'estrat 3 per terres cremades, cendres i carbons, tàpia i pedres procedents de les parets. Els estrats superiors 2 i 1 són de formació recent durant la restructuració dels camps.

3.3.3. NOTES SOBRE EL MATERIAL CERÀMIC

Una de les deficiències del jaciment de Can Bonells rau en la escassetat de materials ceràmics trobats i la gran fragmentació que han sofert, la qual cosa fa per ara impossible presentar cap mena d'evolució tipològica ni determinar-ne les formes. Solament podem fer algunes observacions que hem de considerar molt provisionals.

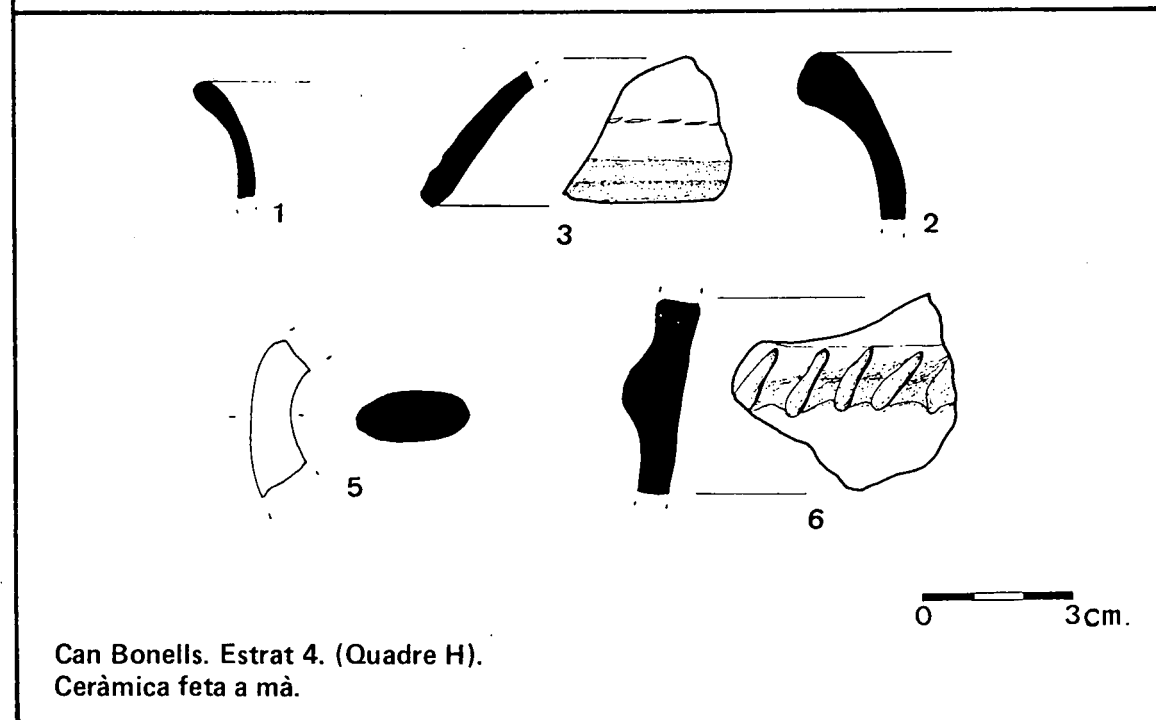
En primer lloc, tenim una quantitat força destacable de terrissa feta a mà, que correspon en la majoria de casos a estris de cuina concretats en tapadores i olles de perfil "en S" amb fons pla. Les decoracions són poques i els fragments localitzats tenen el típic cordó amb incisions o impressions digitals. No hi veiem cap signe singular.

La terrissa oxidada feta a torn té com a denominador comú el desgreixant de tipus calcari i una coloració de les pastes molt homogènia de to ataronjat, de manera que sembla una producció de procedència unívoca. Com a decoració solament coneixem la pintada a

Can Bonells. Estrat 4. (Quadres F-G.).

1. Ceràmica àtica. 4. grisa ibèrica. 6. Oxidada. 9 i 13, feta a mà.

Can Bonells. Estrat 4. (Quadre H).
Ceràmica feta a mà.

bandes procedent de la sitja 3. També s'han identificat uns fragments amb engalba grisa. Respecte les formes, apareixen vores exvasades potser relacionables amb gerres de forma de tulipa. La l'altra forma que hi hem trobat és la vora de secció de "coll d'ànec".

La ceràmica grisa, està molt poc representada. No té res a veure amb la grisa de la costa catalana, la qual cosa concorda amb una cronologia de 1ª meitat de segle IV a. C. Sobre les formes podem dir que estan representats els bols de vora reentrant d'imitació àtica. Les pastes tenen mica i calç com desgreixants.

Ja hem esmentat la presència de ceràmica d'importació de procedència àtica concretada en molt pocs fragments que a part de la decoració de palmetes no permet fer cap aportació característica.

4. CONCLUSIONS PROVISIONALS

4. CONCLUSIONS PROVISIONALS

4.1. CRONOLOGIA.

Ja hem senyalat en cada apartat tots els elements que podien ajudar a situar l'assentament de Can Bonells en el seu context històric. Sembla que podem parlar al menys de dues etapes d'ocupació datables ambdues en el segle IV a. C. Cal recordar que el volum de materials exhumats és poc nombrós. Tanmateix la presència de ceràmica àtica és un clar indicatiu cronològic. Corrobora aquella datació l'absència de grisa "emporitana" o de la "costa catalana" precisant-nos un moment anterior a mitjans de segle, sempre que l'expansió de la grisa "emporitana" al Berguedà fos sincrònica i arribés paral·lelament que als jaciments costaners. La ceràmica pintada a bandes podria fer l'ocupació una mica més antiga.

No podem fer una relació clara encara, amb cap dels jaciments de la vall del Llobregat que teòricament deurien ser sincrònics, degut a la fragmentació dels materials. En campanyes futures caldrà relacionar Can Bonells tant amb el Cogulló de Sallent com amb la Penya del Moro de St. Just Desvern.

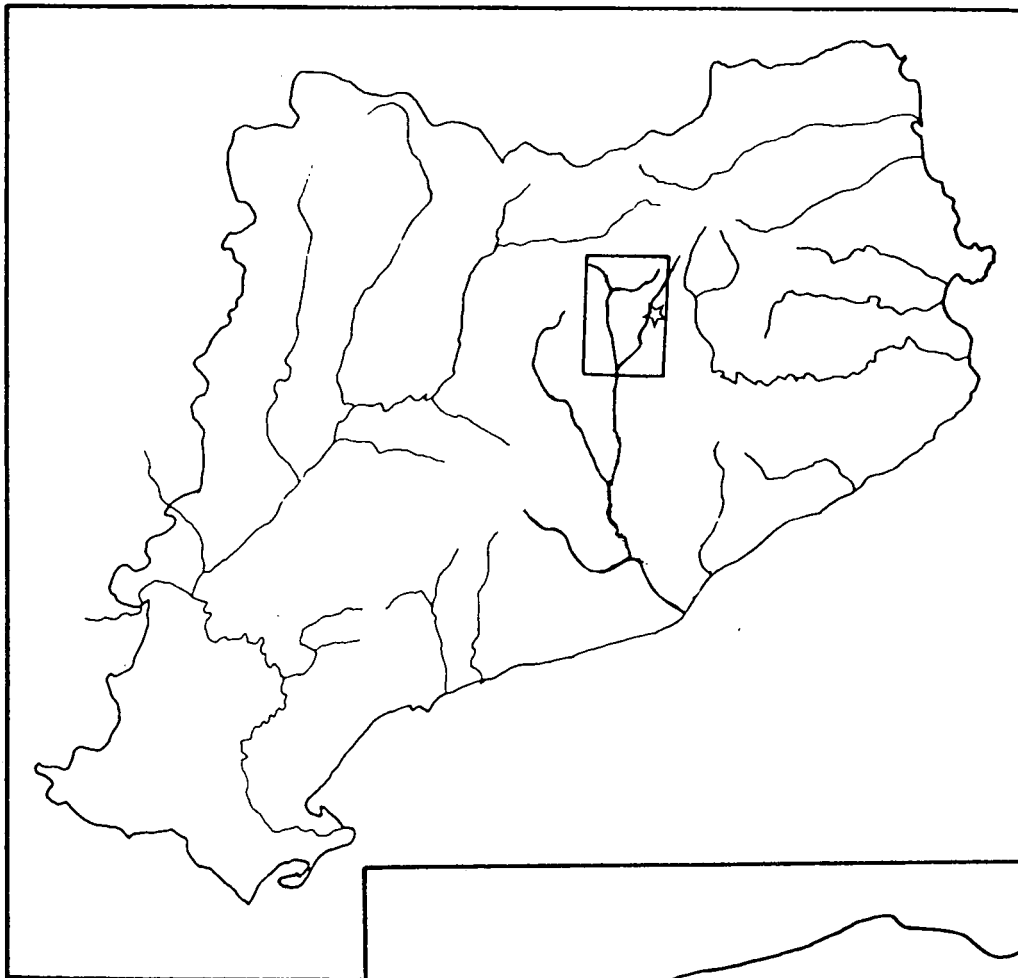
4.2. TIPUS D'ASSENTAMENT

Un dels elements més interessants del jaciment que ens ocupa és la seva posició al fons de la vall del riu Merlès. Una vegada més anem constatant un poblament al pla interrelacionat amb els poblats aturonats. Tenim un assentament d'hàbitat de petites dimensions format per un conjunt d'habitacles adossats, que compliria la funció del que avui denominem pagesia. Cal ara preguntar-se si l'ocupació del lloc era permanent o temporera durant els mesos dels treballs agrícoles, retirant-se la població a l'hivern als poblats encastellats. Una altra qüestió és el sistema d'emmagatzemament de cereals en sitges. Sobta el fet que les que hem trobat a Can Bonells estiguin excavades a la grava i no tinguin cap mena de recubriment interior.

Si considerem dos moments d'ocupació, hem de plantejar la possibilitat que la segona etapa no estigués motivada per raons purament relacionades amb l'explotació de la terra, ja que disposem en principi de la manca de sitges i dos elements significatius, la presència de bronze fós i d'escòria de fundició.

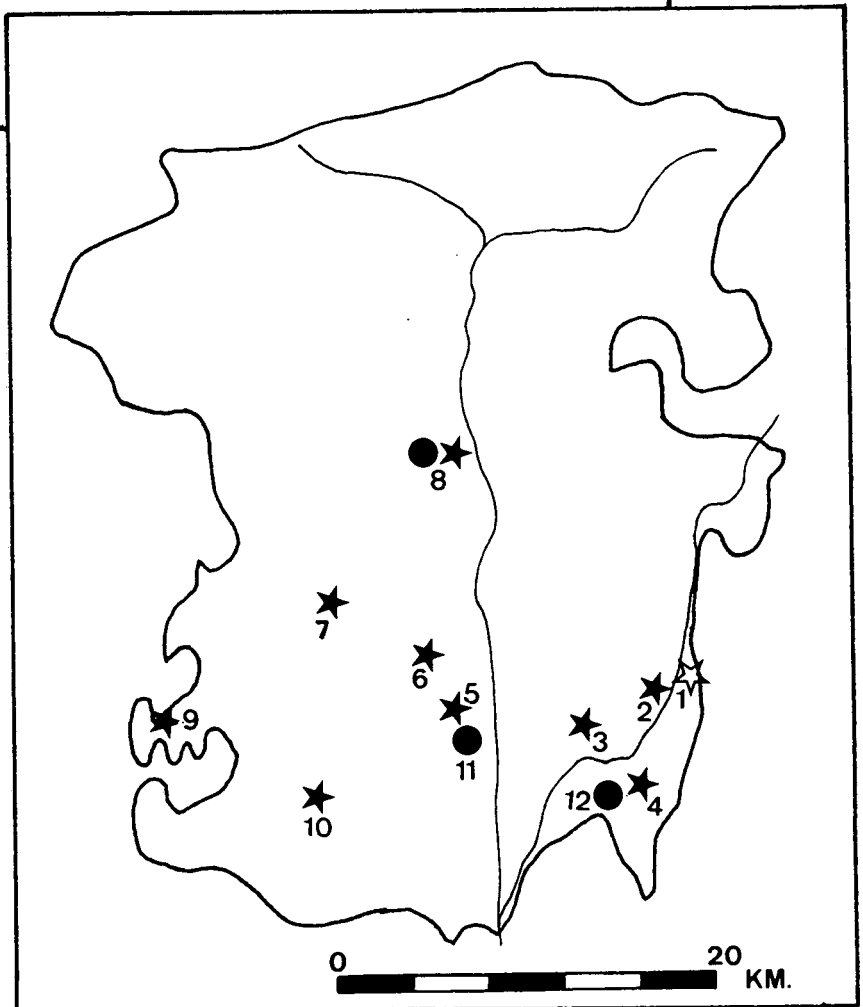
4.3. CAN BONELLS EN EL CONTEXT DE LA IBERITZACIÓ AL BERGUEDA

Si exceptuem el poblat de St. Miquel de Sorba (ja hem dit que geogràficament l'hem de relacionar amb el Solsonès), en començar la campanya de primavera del 1986, eren coneguts bibliogràficament al Berguedà, tres jaciments dels que s'en tenia una informació

**JACIMENTS PRE-ROMANS
DEL BERGUEDA (s.VII-II a.C.)**

1. Can Bonells
2. Palau
3. La Guàrdia
4. Costa de la Cavalleria
5. Serrat dels Lladres
6. Els Tres Hereus
7. El Verdaguer
8. Canal dels Avellaners
9. St. Miquel de Sorba
10. St. Feliu
11. Serrat de l'Oca
12. St. Pau de Pinós

escassíssima: l'estrat ibèric de la Canal dels Avellaners; un assentament superficial en el terme de Serrateix⁶ anomenat St. Feliu i la cita de J. Maluquer d'una estació no localitzada coneguda com "Palau". Unes restes indeterminades trobades durant la construcció de la carretera de Prats de LLuçanès a Navàs, al seu pas prop de la "Casa de la Cavalleria"; un jaciment en el terme de Montclar conegut com "el Verdaguer"⁷ eren dos nous assentaments que hem conegut gràcies a informacions orals. Finalment la recerca ens ha portat per diferents camins a llocs on s'han pogut documentar nous assentaments de diferents categories. Així, s'ha localitzat l'emplaçament del "Palau"⁸ en el terme de Sta. Mª de Merlès, La Guàrdia a Sagàs⁹, el Serrat dels LLadres a Puig-Reig⁹, i els "Tres Hereus"¹⁰ a Casserres. Com podem veure, el mapa de la iberització al Berguedà es va omplint, donant-nos un panorama molt diferent del que fins ara es considerava. En aquest sentit prenem importància l'excavació de Can Bonells, ja que és l'únic jaciment investigat metodològicament i d'el qual comencem a tenir les primeres informacions.

De tot això podem concloure que la iberització al Berguedà té una intensitat comparable a d'altres comarques catalanes i que aquella és produïda al menys des d'el segle IV a. C.

6. BADIO, J.M.: "Dades històriques i arqueològiques entorn de Navàs". XXVI Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Manresa, 1984.

7. Localitzat pel Sr. Martí Vilarrasa.

8. Localitzat pel Sr. Martí Vilarrasa.

9. Localitzat pel Sr. Martí Vilarrasa.

10. Informació facilitada pel Sr. Jaume Bernades.

5. ANNEX.
ESTUDI DE LA FAUNA
Per Sílvia Albizuri

El total de restos aparecidos en el yacimiento es de 511, siendo el índice de identificación del 100%. El 92,5% de estos restos estan asociados a la especie *Oryctolagus cuniculus* y aparecieron todos ellos en un silo (Silo 1 Nivel C). En el Silo 3 Nivel C y D encontramos ovicápridos, bóvidos y oryctolagus.

El método seguido en la identificación y análisis de las especies es el habitual en estos estudios:

En la distinción de especies se ha utilizado una colección de referencia y varios atlas de anatomía comparada animal (Schmid, E.1972/Lavocat, R.1966/Chaline, J.1974/Boessneck 1963). La comparación osteométrica con otros yacimientos (Jourdan, L.1976) también ha sido de gran utilidad para la distinción de subespecies en el caso de los oryctolagus.

Para la realización de NMI (número mínimo de individuos) se han tenido en cuenta las características osteométricas, las edades y la morfología de los huesos.

La determinación de la edad se ha establecido siguiendo las pautas propuestas por Silver (1980), pero en el caso de los restos de *oryctolagus cuniculus* solo se ha podido hablar de individuos epifisados e individuos sin epifisar (1), ya que no existen tablas de edades para esta especie.

A pesar de un análisis exhaustivo de todos los restos, no se han podido observar ningun tipo de marcas de descarnación, sino tan solo algunas fracturas antiguas indicadoras del despiece animal, que más tarde describiremos.

(1) uno de los parámetros utilizados para la determinación de la edad es la epifisación de los huesos (unión por osificación de las epífisis a la diáfisis). Se trata de un hecho que caracteriza el crecimiento.

SILO 1 NIVEL C

En este silo aparecieron 473 restos de *Oryctolagus cuniculus* asociados, tras la comparación osteométrica con los restos de la Bourse (Jourdan 1976), a una subespecie salvaje: *Oryctolagus Cuniculus Huxleyi*. El NHI : 27, se ha realizado en base a los femurs

El hecho de que todos los restos aparezcan enteros (uno de ellos en conexión anatómica) en el fondo del silo, y la no observación de marcas de descarnación, nos llevan a pensar en la no consumición de los animales. Mas bien podría tratarse de una muerte en masa de los individuos, debida a causas que no podemos explicar (epidemia? derrumbamiento de una posible conejera?). Lo cierto es que al no estar en relación con otras especies consumidas como ocurre con los *Oryctolagus* del Silo 3, nos induce a dudar de su procedencia.

Se han observado gran variedad de tamaños en los restos, predominando los que estan a medio epifisar (solo ha epifisado una epifisis) y sin epifisar. Este hecho tampoco apoya la idea de animales consumidos, ya que si fuese así, se observaría una mayor aparición de individuos adultos (mayor aportación cárnica).

HUESO	Nº RESTOS	EPIFISADOS	NO EPIF.	1/2 EPIFISAR
vertebra	81		81	
sacro	6	6		
costillas	45	10	35	
mandibulas	32		32 (sinfisis)	
cráneo (fragmentos)	17		17	
scápula	24	17	7	
pelvis	13		13 (puvis)	
falanges	6	6		
femur	49	7	42	
metacarpo	16	16		
metatarso	56	25		31
tibia	55	4		51
radio	17	2	8	7
húmero	38	3	15	20
ulna	18	2	7	9

TOTAL 473 98 257 118

OSTEOMETRIA: (solo se dan las medidas de los restos epifisados exceptuando los femurs a través de los que puede apreciarse la variedad de tamaños)

MANDIBULA:

L = 52 mm (es la única entera y la de mayor tamaño)

SCAPULA:

AP = 10/11/10/11/9,5

AP.c = 5/5/4/5/4

T.a = 7/7/7/7/7,5

AP.a = 5/6/5/5/5/

H.c = 5/6/5/5/5/

L = 60/59/53/0/0

PELVIS:

L = 71/66/72/63/63/75

T.ac = 9/9,5/10/10/8/9

AP.ac = 9/9,5/10/8/8/9

PRIMERAS FALANGES: (las medidas expresadas pertenecen al resto de mayor y menor tamaño)

L = 14/16

T.prox = 4/5

AP.prox = 3,5/3,5

T.diaf = 2,5/2,5

T.d = 3/3

AP.d = 3/3

AP.diaf = 3/2,5

FEMUR EPIFISADO:

L = 85/85/0/81/76/80/82/85

T.prox = 0/16/16/16/0/16/16/16

T.s.c = 8/7/7/7/6/7/7/7/

T.diaf = 6,5/6,5/6,5/6,5/6,5/6,5/6,5/6,5/

T.d = 14/14/0/14/13/14/14/14

T.tr.p = 5,5/6/6/6/5/6/6/6/

AP.con = 9/8/0/8/7/7/7/8

FEMUR SIN EPIFISAR:

L (del de menor tamaño) = 31

L (del de mayor tamaño) = 73

II METACARPO:

L (del de menor tamaño) = 18

L (del de mayor tamaño) = 20

IV METACARPO:

L (del de menor tamaño) = 15

L (del de mayor tamaño) = 20

III METATARSO :

L (del de menor tamaño) = 32

L (del de mayor tamaño) = 35

IV METATARSO:

L (del de menor tamaño) = 30

L (del de mayor tamaño) = 35

IIMETATARSO:

L (del de menor tamaño) = 26

L (del de mayor tamaño) = 36

TIBIA :

L = 96/91/90

T.prox = 14/14/14,5

AP.prox = 14/14/13

T.diaf = 6/6/6

T.d = 11/11,5/10

AP.d = 6/6/6

AP.diaf = 5/5/5,5

RADIO:

L = 63/59

HUMERO:

L = 66/59/65

T.prox = 12/11/9

AP.prox = 11/10/14

T.diaf = 4/4/4

AP.diaf = 5/5/5/

T.d = 9/8/10

AP.d = 6/6/7

ULNA:

AP.o = 7/7

AP.c.s = 3/4

T.t = 5/5

H.cs = 6/7

AP.s.d = 4/5

L = 69/69

SILO 3 (NIVEL C Y D)

NIVEL C:

El total de restos aparecidos en este nivel es de 33. El 72,7% corresponde a restos de ovicápridos, el 18,18% a restos de bóvidos y el 15% a restos de oryctolagus.

	R	Ca	A	Fa	T	Co	P	D	V	Fe	Sc
OVICAPRIDOS	2	1	1	3	1	5	1	1	9		
BOVIDOS				3					3		
ORYCTOLAGUS										5	1

R= RADIO Ca=CALCANEIO A=ASTRAGALO Fa=FALANGE
 T= TIBIA Co=COSTILLA P=PELVIS D=DENTICION
 V=VERTEBRA Fe=FEMUR Sc=SCAPULA

OVICAPRIDOS

Ha sido posible distinguir varios restos de Ovis aries L. (dos primeras falanges, una segunda falange, un calcáneo y un astrágalo), y por ello pensamos que los demas restos pueden ser asociados a este individuo, ya que además todos los huesos se encuentran sin epifisar.

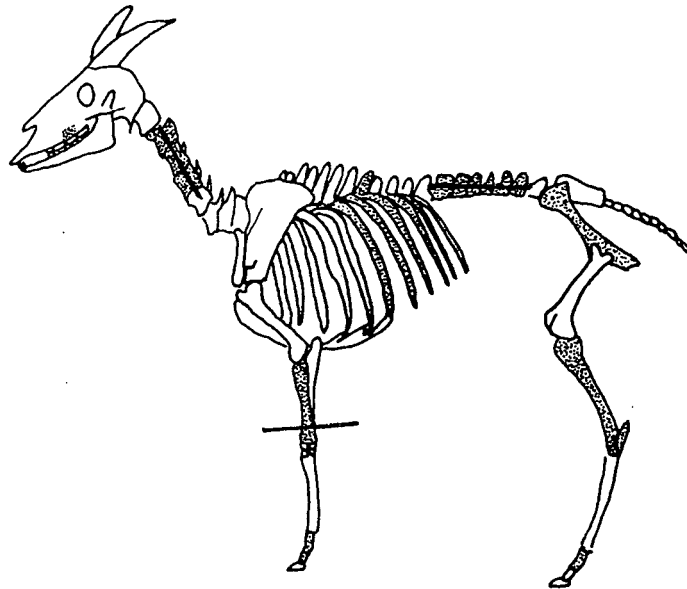
Considerando un NMI: 1 individuo, podríamos estimar la edad de éste como inferior a 6 meses (2)

- . radios (distal sin epifisar): menor de 3 años
- . calcáneo (proximal sin epifisar): menor de 2,5 años
- . 1ª y 2ª falanges (proximal sin epifisar): menor de 6 meses
- . tibia (proximal-distal sin epifisar): menor de 1,5 años
- . pelvis (ilium sin epifisar): menor de 3 años
- . vertebras sin epifisar las carillas distal y proximal del cuerpo
- . cuarto premolar decidual: mayor de 1 mes y medio.

En cuanto a pautas de despiece, se han podido observar tan solo una fractura a nivel distal del radio derecho y

(2) En la estimación de la edad se han utilizado los datos proporcionados por Boessneck (1963) en relación a razas de ovejas antiguas.

fractura a nivel del cuerpo vertebral en todas las vértebras. La pelvis también se encuentra partida con un corte limpio a nivel del puvis.

OSTEOMETRIA:

- TIBIA: T.diáf= 12
- RADIO: T.prox=25/AP.prox=14/T.a=13
- 1ª FALANGE: T.diáf=7/AP.diáf=7/T.d=9/AP.d=8
- CALCANEO: T.a=15/AP.a=20
- ASTRAGALO: L=25/L.min=23/T.t=16/T.c=16

BOS TAURUS

Los 6 restos aparecidos tan solo nos permiten hablar de un individuo.

Una segunda falange aproximaría la edad de este individuo en más de un año y medio (se encuentra epifisada a nivel distal y proximal).

ORYCTOLAGUS CUNICULUS

El NMI:3 se ha determinado a partir de 5 femurs (tres derechos y dos izquierdos) uno de los cuales se encuentra sin epifisar.

En este caso no ha sido posible la comparación osteométrica con el jacimiento de la Bourse (Jourdan 1976) debido a la falta

de datos producida por la fragmentación de los restos (fracturas antiguas y modernas); pero si hemos podido comparar el único resto que pudo ser medido con los del Silo 1, observándose analogías.

Los restos de oryctolagus del Silo 3 si PUEDEN haber sido consumidos debido a las fracturas a nivel de las epffisis (3). La analogía con la subespecie salvaje del Silo 1 nos podría llevar a pensar que se trata de individuos cazados o al menos domesticados a partir de una raza autóctona de la zona.

OSTEOMETRIA:

- femur: T.diaf=6/T.d=13,5/T.tr.p=6/AP.con=9

NIVEL D :

Los únicos restos aparecidos en este nivel son : dos fragmentos de cráneo, tres vertebras dorsales y dos cervicales, todos ellos pertenecientes a ovicáprido.

(3) Las fracturas siempre pueden ser indicativo de alguna manipulación antropica, sobre todo si se repiten como ocurre en este caso.

APENDICE : ABREVIATURAS OSTEOMETRICAS

AP -antero posterior

AP.a -antero posterior articulación

AP.a.c -antero posterior articulación cuello

AP.ac -antero posterior acetabulum

AP.c -antero posterior cuello

AP.con -antero posterior cóndilo

AP.c.s -antero posterior cavidad sigmoidea

AP.d -antero posterior distal → AP.diaf - antero posterior diáfisis

AP.o -antero posterior superficie oleocraneana

AP.prox -antero posterior proximal

AP.s.d -antero posterior supra diáfisis

H -altura

H.c-altura cuello

H.cs-altura cavidad sigmoidea

L -longitud

L.max.-longitud máxima

L.min.-longitud mínima

T.a-transversal articulación

T.ac-transversal acetabulum

T.c-transversal caput

T.d-transversal distal

T.diaf-transversal diáfisis

T.prox-transversal proximal

T.s.c-transversal sagital caput

T.tr.p-transversal tróclea proximal

T.t-transversal total

BIBLIOGRAFIA

- . CHALINE, J. (1974) Les proies des rapaces. Petits mammifères et leur environnement. Ed. Doin Paris.

- . BOESSNECK, J. (1980) Diferencias osteológicas entre ovejas (*Ovis aries*, L.) y cabras (*Capra hircus*, L.) en Ciencia en Arqueología por D. Brothwell y E. Higgs, compiladores F.C.E. Madrid

- . ESTEVEZ, J. (1984) restos alimentarios e industria ósea de Son Fornés I (Mallorca) en Son Fornés I: la fase talayoica, Ensayo de reconstrucción socio-económica de una comunidad prehistórica de la Isla de Mallorca. BAR Internacional Series 209. 1984

- . ESTEVEZ (1979) apuntes de fauna. Osteometría. Universidad Autónoma de Barcelona. Bellaterra 1984

- JOURDAN, L. (1976) la faune du site gallo-romain et paléochrétien de La Bourse (Marseille). Laboratoire de Paléontologie humaine et de Préhistoire U.R.A. n°13 C.N.R.S. Paris

- LAVOCAT, R. (1966) Faunes et flores préhistoriques de l'Europe Occidentale, Atlas de Préhistoire T.III. Paris

- . MORALES, A./CHAVES, P./SERRANO, L./TORRE, M^aA. (1986) La fracturación intencionada de osamentas animales como indicador paleocultural en yacimientos arqueológicos. Actas del 1º Congreso de Arqueología medieval española. Diputación General de Aragón. Huesca 1985 T.1. Departamento de Cultura y Educación 1986

- . SCHMID, E. (1972) Atlas of animals bones for prehistorians, archaeologists and quaternary geologists. Elsevier Publishing Company.

- . SILVER, I.A. (1980) La determinación de la edad en los animales domésticos en Ciencia en Arqueología por D. Brothwell y E. Higgs, compiladores. F.C.E. Madrid

6. INVENTARI DELS MATERIALS

**6. INVENTARI DELS MATERIALS DE CAN BONELLS
1a CAMPANYA-1986**

<u>Nº INV.</u>	<u>TIPUS</u>	<u>FORMA</u>	<u>DECORACIÓ</u>	<u>CRONOLOGIA</u>
<u>QUADRE A-1/ ESTRAT 2</u>				
CB/A-1/E2/1	oxid, ibèrica	6 frg, inf,	-	-
CB/A-1/E2/2	grisa ibèrica	frg, inf,	-	-
CB/A-1/E2/3	a mà	frg, inf,	-	-
CB/A-1/E2/4	a mà	frg, inf,	-	-
CB/A-1/E2/5	pedra granit,	molí barquiforme	-	-
<u>QUADRE A-1/ ESTRAT 3</u>				
CB/A-1/E3/1	oxid, ibèrica	6frg, inf,	-	-
CB/A-1/E3/2	a mà	frg, inf,	-	-
<u>QUADRE A-1/ SITJA 3/ NIVELL A</u>				
CB/A-1/S3/A/1	oxid, ibèrica	vora "coll d'ànec"	-	-
CB/A-1/S3/A/2	a mà	informe	-	-
CB/A-1/S3/A/3	oxid, ibèrica	informe	-	-
<u>QUADRE A-1/ SITJA 3/ NIVELL B</u>				
CB/A-1/S3/B/1	oxid, ibèrica	2 frg, inf,	-	-
CB/A-1/S3/B/2	a mà	7 frg, inf,	-	-
CB/A-1/S3/B/3	ossos fauna	-	-	-
<u>QUADRE A-1/ SITJA 3/ NIVELL C</u>				
CB/A-1/S3/C/1	oxidada pintada	71 frg, inf,	bandes blanques	-
CB/A-1/S3/C/2	oxid, ibèrica	vora "coll d'ànec"	-	-
CB/A-1/S3/C/3	a mà	olla perfil en S	cordó amb impressions digitals	-
CB/A-1/S3/C/4	a mà	fons pla	-	-
CB/A-1/S3/C/5	a mà	vora	-	-
CB/A-1/S3/C/6	oxid, ibèrica	20 frg, inf,	algunes amb engalba grisa	-
CB/A-1/S3/C/7	a mà	9 frg, informes	-	-
CB/A-1/S3/C/8	pedra	quars tallat	-	-
CB/A-1/S3/C/9	pedra	arenisca crenada	-	-
CB/A-1/S3/C/10	ossos fauna	-	-	-
<u>QUADRE A-1/ SITJA 3/ NIVELL D</u>				
CB/A-1/S3/D/1	a mà	vora tapadora	-	-
CB/A-1/S3/D/2	ossos fauna	-	-	-

<u>Nº INV.</u>	<u>TIPUS</u>	<u>FORMA</u>	<u>DECORACIÓ</u>	<u>CROMOLOGIA</u>
<u>QUADRE P-2/ ESTRAT 2</u>				
CB/P-2/E2/1	oxid, ibèrica	vora ànfora	-	-
CB/P-2/E2/2	oxid, ibèrica	4 frg, inf,	-	-
CB/P-2/E2/3	a mà	informe	-	-
<u>QUADRE P-2/ SITJA 1/ NIVELL A</u>				
CB/P-2/S1/A/1	a mà	vora tapadora	-	-
CB/P-2/S1/A/2	oxid, ibèrica	2 frg, inf,	-	-
CB/P-2/S1/A/3	a mà	informe	-	-
CB/P-2/S1/A/4	silex	ganivet	-	-
<u>QUADRE P-2/ SITJA 1/ NIVELL B</u>				
CB/P-2/S1/B/1	a mà	vora tapadora	-	-
CB/P-2/S1/B/2	a mà	vora olla	-	-
CB/P-2/S1/B/3	a mà	vora tapadora	-	-
CB/P-2/S1/B/4	?	informe	-	-
CB/P-2/S1/B/5	grisa ibèrica	2 frg, inf,	-	-
CB/P-2/S1/B/6	oxidada ibèrica	32frg, inf,	-	-
CB/P-2/S1/B/7	a mà	27 frg, inf,	-	-
CB/P-2/S1/B/8	silex	-	-	-
CB/P-2/S1/B/9	ossos fauna	-	-	-
<u>QUADRE P-2/ SITJA 1/ NIVELL C</u>				
CB/P-2/S1/C/1	ossos fauna	-	-	-
<u>QUADRES F-G/ ESTRAT 2 (U.E. 2)</u>				
CB/FG/E2/1	a mà	vora olla	-	-
CB/FG/E2/2	oxid, ibèrica	nansa cilíndrica	-	-
CB/FG/E2/3	grisa ibèrica	2 frg, inf,	-	-
CB/FG/E2/4	oxid, ibèrica	18frg, inf,	-	-
CB/FG/E2/5	a mà	4frg, inf,	-	-
<u>QUADRES F-G/ ESTRAT 3 (U.E. 3)</u>				
CB/FG/E3/1	àtica	vora de bol	vernís negre lluent	s, IV a.C,
CB/FG/E3/2	oxid, ibèrica	4 frg, de vora exvasada	-	-
CB/FG/E3/3	oxid, ibèrica	frg, de vora	-	-
CB/FG/E3/4	oxid, ibèrica	2 frg, de vora	-	-
CB/FG/E3/5	oxid, ibèrica	vora	-	-
CB/FG/E3/6	a mà	vora exvasada	engalba negra	-
CB/FG/E3/7	grisa ibèrica	fons concau	-	-
CB/FG/E3/8	grisa ibèrica	12frg, inf,	-	-
CB/FG/E3/9	a mà	21frg, inf,	-	-
CB/FG/E3/10	oxid, ibèrica	98frg, inf,	-	-
CB/FG/E3/11	ferro	2 frg, inf,	-	-
CB/FG/E3/12	bronze	punta	-	-
CB/FG/E3/13	àtica	informe	vernís roig	s, IV a.C,?
CB/FG/E3/14	bronze	treballat	-	-
CB/FG/E3/15	bronze	frg, inf,	-	-
CB/FG/E3/16	escòria	frg, inf,	-	-

<u>Nº INV.</u>	<u>TIPUS</u>	<u>FORMA</u>	<u>DECORACIÓ</u>	<u>CRONOLOGIA</u>
<u>QUADRES H-I/ ESTRAT 3 (U.E. 3)</u>				
CB/HI/E3/1	grisa ibèrica	vora reentrant	-	-
CB/HI/E3/2	grisa ibèrica	vora reentrant	-	-
CB/HI/E3/3	oxid, ibèrica	vora exvasada	-	-
CB/HI/E3/4	grisa ibèrica	3 frg, inf,	-	-
CB/HI/E3/5	oxid, ibèrica	12frg, inf,	-	-
CB/HI/E3/6	oxid, ibèrica	12frg, inf,	-	-
CB/HI/E3/7	a mà	11frg, inf,	-	-
CB/HI/E3/8	bronze	frg, inf,	-	-
<u>QUADRES F-G/ ESTRAT 4 (U.E. 4)</u>				
CB/FG/E4/1	àtica	informe	2 palmetes impreses	s, IV, a.C,
CB/FG/E4/2	àtica	informe	1 palmeta impresa	S, IV, a.C,
CB/FG/E4/3	àtica	informe	-	s, IV, a.C,
CB/FG/E4/4	grisa ibèrica	vora exvasada	-	-
CB/FG/E4/5	grisa ibèrica	vora	-	-
CB/FG/E4/6	oxid, ibèrica	nansa horitzontal	-	-
CB/FG/E4/7	a mà	olla perfil en S	ratlla d'incisions	-
CB/FG/E4/8	a mà	fons pla	-	-
CB/FG/E4/9	a mà	fons pla	-	-
CB/FG/E4/10	a mà	nansa	-	-
CB/FG/E4/11	oxid, ibèrica	27frg, inf,	-	-
CB/FG/E4/12	a mà	24frg, inf,	-	-
CB/FG/E4/13	a mà	fons pla	-	-
CB/FG/E4/14	a mà	vora	-	-
CB/FG/E4/15	a mà	fons pla	-	-
CB/FG/E4/16	a mà	10frg, inf,	-	-
CB/FG/E4/17	oxid, ibèrica	21frg, inf,	-	-
CB/FG/E4/18	restes de fundició		-	-
<u>QUADRE H/ ESTRAT 4 (U.E. 12)</u>				
CB/H/E4/1	a mà	vora perfil en S	-	-
CB/H/E4/2	a mà	vora perfil en S	-	-
CB/H/E4/3	a mà	vora tapadora	solcs horitzontals	-
CB/H/E4/4	a mà	vora tapadora	-	-
CB/H/E4/5	a mà	frg, nansa	-	-
CB/H/E4/6	a mà	informe	cordó amb incisions	-
CB/H/E4/7	grisa ibèrica	2frg, inf,	-	-
CB/H/E4/8	oxid, ibèrica	19frg, inf,	-	-
CB/H/E4/9	a mà	13frg, inf,	-	-
CB/H/E4/10	restes de fundició		-	-
CB/H/E4/11	bronze	petit tub	-	-
CB/H/E4/12	a mà	fons pla	-	-
CB/H/E4/13	os	informe	-	-
<u>QUADRE I/ ESTRAT 4 (U.E. 14)</u>				
CB/I/E4/1	a mà	vora olla	-	-
CB/I/E4/2	a mà	frg, inf,	cordó amb incisions	-
CB/I/E4/3	a mà	5 frg, inf,	-	-
CB/I/E4/4	grisa ibèrica	2 frg, inf,	-	-
CB/I/E4/5	oxid, ibèrica	13frg, inf,	-	-

<u>Nº INV.</u>	<u>TIPUS</u>	<u>FORMA</u>	<u>DECORACIÓ</u>	<u>CRONOLOGIA</u>
<u>QUADRE 1/ SITJA 2 (U.E. 15)</u>				
CB/1/S2/1	grisa ibèrica	2 frg. inf.	-	-
CB/1/S2/2	oxid, ibèrica	2 frg. inf.	-	-
CB/1/S2/3	a mà	2 frg. inf.	-	-